

Światowy Dzień Pszczół. Pszczoły w lasach

20.5.2026 - | Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych

20 maja obchodzimy Światowy Dzień Pszczół - święto przypominające o kluczowej roli zapylaczy w przyrodzie i gospodarce. Leśnicy od lat angażują się w ochronę tych owadów, przywracając im naturalne siedliska i wspierając ich populację.

Światowy Dzień Pszczół został ustanowiony decyzją Organizacji Narodów Zjednoczonych z inicjatywy Słowenii. Obchodzony 20 maja upamiętnia urodziny Antona Janšy - pioniera nowoczesnego pszczelarstwa. Celem tego święta jest zwrócenie uwagi na znaczenie pszczół w produkcji żywności oraz na zagrożenia, z jakimi mierzą się te pożyteczne owady.

Dlaczego pszczoły są tak ważne?

Pszczoły należą do najważniejszych zapylaczy na świecie. Szacuje się, że zapylają aż 77 proc. gatunków roślin wykorzystywanych do produkcji żywności, a w Europie aż 84% upraw wymaga udziału owadów zapylających.

Ich rola wykracza jednak poza produkcję żywności. Dzięki zapylaniu roślin dziko rosnących utrzymują różnorodność biologiczną i stabilność wielu ekosystemów. Bez ich udziału liczne gatunki roślin nie mogłyby się rozmnażać, a całe łańcuchy pokarmowe zostałyby zachwiane.

W Polsce wartość ekonomiczna pracy pszczół szacowana jest na kilka 4 miliardów złotych rocznie. Takich szacunków dokonują wyspecjalizowane instytuty naukowe, ekonomiści rolni oraz organizacje pozarządowe.

Pszczoły w lesie - naturalni sprzymierzeńcy ekosystemów

Las to jedno z najważniejszych środowisk życia zapylaczy. Dzikie pszczoły i inne owady zapylające znajdują tu schronienie, bogatą bazę pokarmową i stabilne warunki do rozwoju. Ich aktywność przyczynia się do zwiększenia liczby nasion wielu gatunków drzew i krzewów, wspierając naturalne odnowienie lasu oraz jego odporność.

Skuteczne działania Lasów Państwowych

Ochrona pszczół i innych owadów zapylających to dziś ważny element zrównoważonej gospodarki leśnej. Leśnicy prowadzą szerokie, wieloletnie działania, które łączą ochronę przyrody, tradycję, naukę i edukację.

Powrót pszczół do lasu - projekt ogólnopolski

Jednym z kluczowych przedsięwzięć jest projekt „Pszczoły wracają do lasu”, którego celem jest przywracanie zapylaczy do ich naturalnego środowiska. W jego ramach leśnicy udostępniają tereny pod pasieki, wspierają leśników-pszczelarzy oraz prowadzą działania poprawiające warunki życia owadów.

Odtwarzanie bartnictwa - tradycja w nowoczesnym lesie

Leśnicy przywracają bartnictwo, czyli dawną formę hodowli pszczół w wydrążonych pniach drzew. W lasach powstają barcie i kłody bartne, które są zasiedlane przez pszczoły.

To nie tylko wsparcie dla zapylaczy, ale także ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. W działania te angażują się także bractwa bartne oraz eksperci, a eksperymentalne zasiedlanie barci prowadzone jest w wielu nadleśnictwach.

Więcej pożytku - rozwój roślin miododajnych i łąk kwiatnych

Leśnicy zwiększają bazę pokarmową dla pszczół poprzez sadzenie drzew i krzewów miododajnych – takich jak lipy, klony, jarzęby czy drzewa owocowe.

Istotnym elementem są także łąki kwiatne i śródleśne polany, które są zakładane lub odtwarzane i chronione. Zapewniają one dostęp do pyłku i nektaru przez cały sezon wegetacyjny.

Tworzenie bezpiecznych siedlisk dla zapylaczy

Lasy Państwowe dbają o to, aby środowisko leśne sprzyjało różnorodnym gatunkom owadów. W praktyce oznacza to m.in.:

- pozostawianie martwego drewna i starych drzew,
- różnicowanie struktury lasu,
- ochronę cennych siedlisk przyrodniczych,
- instalowanie hoteli dla owadów i kłód bartnych.

Dzięki temu las staje się miejscem schronienia nie tylko dla pszczoły miodnej, ale i setek gatunków dzikich zapylaczy.

Woda- wsparcie w zmieniającym się środowisku

Leśnicy prowadzą działania retencyjne, poprawiając warunki wodne w lasach i zapewniając owadom dostęp do wody. Ma to szczególne znaczenie w okresach suszy i rosnących temperatur.

Monitoring i badania naukowe

W działaniach Lasów Państwowych ważną rolę odgrywa nauka. W ramach projektów prowadzony jest monitoring pasiek oraz analiza zasobów pokarmowych. Wykorzystywane są m.in. nowoczesne wagi pasieczne i systemy zbierania danych.

Pozwala to lepiej zrozumieć potrzeby pszczół i dostosować gospodarkę leśną tak, aby skuteczniej je wspierać.

Edukacja i współpraca z lokalnymi społecznościami

Leśnicy prowadzą również szeroką działalność edukacyjną – organizują akcje sadzenia drzew miododajnych, warsztaty i spotkania z mieszkańcami oraz szkołami.

Dzięki temu rośnie świadomość społeczna znaczenia zapylaczy, a działania na rzecz ich ochrony stają się wspólnym wysiłkiem wielu środowisk.

Wspólna odpowiedzialność za przyszłość zapylaczy

Światowy Dzień Pszczół to przypomnienie, że ochrona tych owadów jest naszym wspólnym zadaniem. Działania podejmowane przez leśników pokazują, że odpowiedzialna gospodarka leśna może skutecznie wspierać przyrodę i zachowanie różnorodność biologiczną.

Dzięki zaangażowaniu leśników pszczoły mają szansę wrócić do swoich naturalnych siedlisk, a lasy pozostaną miejscem sprzyjającym życiu – dla nich i dla nas wszystkich.

Zachęcamy do zapoznania się z artykułami o pszczołach i leśnych zapylaczach, które ukazały się w naszym kwartalniku "Echa Leśne":

<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/aktualnosci/swiatowy-dzien-pszczol-pszczoly-w-lasach>